

næstøverste Trin i Administrationsgrenene er et Kollegium af Mange en baade uhenftigtsmæssig, besværlig, langsom og kostbar Indretning, hvorfor allerede Kong Christian den Ottende reducerede vore gamle Kollegier til nogle faa Medlemmer, der i 1848—49 forsvandt i den nuværende departementale Forfatning. Jeg tror ikke, Noget ønsker at vende tilbage til de gamle Kollegier, og jeg tror heller ikke, at et Stykke af saadanne paa et Omraade, hvis Bigtighed for Statsborgernes Liv og Belfærd naar for Aar bliver mere indlysende for Alle, bør bevares. Man kan neppe tro, at, hvis en farlig Epidemii eller en almindelig Sygelighed gjorde hurtige og kraftige Skridt nødvendige, vort Sundhedsvæsen da vilde være godt styret ved at være betruet til et Kollegium paa 12 eller 14 Medlemmer. Man vil maaske sige, at i dette ville i Reglen vore ypperste Læger være samlede, og deri har man Ret, men den videnskabelige og faglige Dygtighed falder ingenlunde altid sammen med den administrative, og man har mange Eksempler paa, at den enkelte klarsende og villiekraftige Mand med det fornødne faglige Grundlag, naar det gjælder om Beslutning og Handling, udretter mere end en hel Snes videnskabelige Berømtheder. Det gamle Ordsprog, at mange Kofke gjør mager Suppe, stabsfæster sig sandelig overalt, hvor det gjælder om hurtig og kraftig Indgriben. Desuden har Kollegialstyrelsen den Skyggeside, at Ansvarer bliver borte, og det desto lettere, jo talrigere den er. Derved komme Medlemmerne til at savne den moralske Støtte og Spore, bestandig at have Ansvarfølelsen levende. Kostbart maa man ikke kalde Kollegiet, thi den Post, der til dets Brug er opført paa Finantsloven, er ikke svuldet 6,000 Kr. Men det kommer af en anden Svaghed, nemlig den at dets Medlemmer ere ulønnede. Det var ganske vist billigt, om Staten kunde faae alle Tjenester besjergede gratis; men derved vilde den staa sig grumme daarlig; thi der ligger sandelig ogsaa en Spore og Garanti i Lønnen; kun af de Tjenere, der faae Løn, kan man fordre den største Del af deres Tid og Kræfter. At Sundhedskollegiet er ulønnet, er nemlig det, der bevirker, at man ikke af noget af dets Medlemmer kan kræve noget stadigt eller stort Offer af Tid og Kræfter. Deraf kommer det, at dets Dekanus, paa hjem Broderparten af Forretningerne falder, ikke er fast, men denne Befilling er et aarlig skiftende Ombud. Det synes man dog imidlertid fra alle Sider at have erkjendt for urigtigt. Men det vilde efter min Mening være beklageligt, om man indskrænkede sig til at ændre alene dette; thi om ogsaa Kollegiet fik en fast lønnet Formand, vilde det dog vedblive at være et langsomt, tungt og besværligt administrativt Apparat, sinkende og lammende den dygtige Formand og friende den mindre dygtige for noget af hans Ansvar. At Kollegiets Medlemmer udnævnes

paa Livstid istedetfor paa visse Aar, er en Svaghed, som dog turde have mindre Betydning, fordi Flertallet i Reglen kan antages at være kraftige Mænd. Derimod er den Egenhed, som Provindslægerne betragte som en stor Mangel, mere væsentlig, nemlig den, at alle dets lægekyndige Medlemmer ere kjøbenhavnske Læger, Professorer, Hospitalslæger og private Læger, som Alle have andre Sysler og Pligter, der optage det meste af deres Tid, og som meget sjældent — isald det nogensinde er Tilfældet — have haft Praxis udenfor Hovedstaden og kjende andre end kjøbenhavnske Forhold. Dette Sidste har vist ikke ringe Betydning, saa ofte der er Tale f. Ex. om lokale og hygieiniske Foranstaltninger og om Anvendelse af Forskrifter, som kunne passe for Kjøbenhavn, men ikke lade sig gennemføre andre Steder. Ogsaa ved Distriktsinddelinger eller Omdelinger og ved Befordringer kan det være uheldigt, at der i den høieste Bestyrelse ingen Kundskab er tilstede om de lokale Forhold. Det synes mig imidlertid, at man kun paa en meget ufuldkommen Maade kunde raade Bod herpaa ved at kalde en eller 2 Provindslæger til Sæde eller Møde i Sundhedskollegiet, hvor de dog kun sjældent og skiftevis kunde indfinde sig, eller ogsaa ved at ansætte en enkelt Provindslæge som stadfyndig Raadgiver hos en Medicinaldirektør; thi disse enkelte Mænd vilde jo i Reglen kun kjende enkelte Egne eller Provindser, men Forholdene — f. Ex. i Sjælland og Bestjylland — ere dog temmelig forskellige, men dog ikke mere forskellige indbyrdes eller forskellige fra de kjøbenhavnske Forhold, end at, naar det paalagdes den Mand, som man satte til Medicinaldirektør eller til Formand for Sundhedskollegiet, med kortere Mellemrum at bereise Landets forskellige Egne og forhandle personlig med de praktiserende Læger, saa vilde den fornødne lokale og personelle Kundskab, som Sundhedskollegiet nu savner, sikkert være samlet i den øverste Bestyrelse.

Jeg tillader mig altsaa at tro og vedtjender mig den Mening, at Sundhedskollegiet, efterat have bestaaet næsten i 80 Aar, helst bør have fuldendt sin Løbebane i Egenkab af Medicinalvæsenets Overbestyrelse, fordi det, uden alt Hensyn til de udmærkede dygtige Mænd, der have haft og have Sæde i det, neppe kan gjøre Fyldest som saadant. Et andet Spørgsmaal er det, om Kollegiet bør beholdes med raadgivende Autoritet, som Sundhedsraad, eller om det bør afløses som saadant af det medicinske Fakultet. Herom har jeg ingen Mening; kun henstiller jeg, om det ikke ogsaa i denne Egenkab vil være temmelig meget at holde et Raad paa 12 Medlemmer, medens f. Ex. det veterinære Sundhedsraad kun har 7.

Spørger man nu, om Medicinalbestyrelsen bør afløses af en enkelt Mand med et Kontor under sig eller af en af færre Personer sammensat